

## KARTA KURSU

|                 |                                |
|-----------------|--------------------------------|
| NAZWA           | <b>PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ</b> |
| NAZWA W J. ANG. | <i>European Union Law</i>      |

|     |  |                |   |
|-----|--|----------------|---|
| KOD |  | PUNKTACJA ECTS | 5 |
|-----|--|----------------|---|

|             |                              |                                                    |
|-------------|------------------------------|----------------------------------------------------|
| KOORDYNATOR | Dr hab. Inga Kawka, prof. UP | ZESPÓŁ DYDAKTYCZNY<br>Dr hab. Inga Kawka, prof. UP |
|-------------|------------------------------|----------------------------------------------------|

## OPIS KURSU (Cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studenta z system instytucjonalnym Unii Europejskiej, źródłami prawa UE, funkcjonowaniem unijnego systemu ochrony prawnej oraz przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej przestrzeni wolności bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Po zakończeniu kursu student powinien rozumieć instytucjonalne podstawy funkcjonowania UE, specyfikę prawa unijnego oraz relację między prawem UE a prawem krajowym oraz mechanizmy stosowania prawa unijnego w porządku prawnym państw członkowskich UE. Celem kursu jest również kształtowanie i trenowanie umiejętności analizy i interpretacji aktów prawa Unii Europejskiej oraz kreatywnego rozwiązywania konkretnych problemów wymagających stosowania prawa UE.

## WARUNKI WSTĘPNE

|              |                                                                                                                                                                                                 |
|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| WIEDZA       | Przedmiot prawoznawstwa. Podstawowe działy i dyscypliny prawoznawstwa. Poglądy na istotę prawa i jego społeczne funkcje. Prawo a inne porządki normatywne. Rola prawa w organizacji państwowej. |
| UMIEJĘTNOŚCI | Rozumienie i posługiwanie się podstawowymi pojęciami prawnymi, analizowanie zjawisk prawnych. Nabycie umiejętności przydatnych dla dalszych studiów nad zagadnieniami z dogmatyki prawa.        |
| KURSY        | Podstawy prawa lub Podstawy prawoznawstwa.                                                                                                                                                      |

## EFEKTY KSZTAŁCENIA

| WIEDZA | Efekt kształcenia dla kursu                                                                                                                                                                      | Efekt kształcenia dla kierunku |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
|        | <b>W01</b> Posiada pogłębioną wiedzę na temat definicji, cech i charakteru prawnego Unii Europejskiej                                                                                            | K2_W01                         |
|        | <b>W02</b> Zna relację między państwami członkowskimi a Unią Europejską (zasada kompetencji powierzonych, zasada subsydiarności (pomocniczości), zasada proporcjonalności, zasada solidarności). | K2_W01<br>K2_W03               |
|        | <b>W03</b> Posiada wiedzę na temat podstaw prawnych funkcjonowania Unii Europejskiej: rozwoju pierwotnego prawa unijnego, źródeł prawa Unii Europejskiej, aktów prawnych instytucji Unii.        | K2_W01                         |
|        | <b>W04</b> Rozumie i potrafi scharakteryzować stosunek prawa Unii Europejskiej do porządków prawnych państw członkowskich                                                                        | K2_W01                         |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                            |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>(autonomia prawa unijnego, pierwszeństwo prawa unijnego wobec prawa państw członkowskich, bezpośrednie stosowanie i bezpośrednia skuteczność prawa unijnego)</p> <p><b>W05</b> Posiada wiedzę na temat systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej (Rada Europejska, Parlament Europejski, Rada, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości UE, Trybunał Obrachunkowy, organy pomocnicze, agencje europejskie)</p> <p><b>W06</b> Ma podstawową wiedzę dotyczącą unijnego systemu ochrony prawnej</p> <p><b>W07</b> Wie jakie uprawnienia przysługują obywatelom Unii Europejskiej</p> | <p>K2_W01<br/>K2_W03</p> <p>K2_W01<br/>K2_W03</p> <p>K2_W01<br/>K2_W03</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|

| UMIEJĘTNOŚCI | Efekt kształcenia dla kursu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Efekt kształcenia dla kierunku                                                      |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|              | <p><b>U01</b> Posiada umiejętność analizy i interpretacji aktów prawa Unii Europejskiej.</p> <p><b>U02</b> Posiada umiejętność kreatywnego rozwiązywania konkretnych problemów prawnych korzystając ze swojej wiedzy na temat prawa europejskiego i unijnego systemu instytucjonalnego oraz dokonując właściwej interpretacji aktów prawa Unii Europejskiej.</p> <p><b>U03</b> Wykazuje dyspozycję do dostrzegania i interpretacji zmian i procesów zachodzących w unijnym prawie i potrafi wyciągnąć samodzielnie prawidłowe wnioski.</p> <p><b>U04</b> Prawidłowo rozumie i stosuje podstawową terminologię z zakresu prawa Unii Europejskiej oraz dotyczącą funkcjonowania systemu instytucjonalnego UE.</p> <p><b>U05</b> Jest przygotowany do wykorzystania wiedzy z zakresu systemu instytucjonalnego i prawa Unii Europejskiej w aktywności zawodowej.</p> <p><b>U06</b> Potrafi samodzielnie korzystać z elektronicznych baz danych dotyczących prawa i instytucji UE (Eur-Lex, PreLex, N-Lex, OEIL, CURIA, RAPID).</p> | <p>K2_U01</p> <p>K2_U02</p> <p>K2_U02</p> <p>K2_U01</p> <p>K2_U01</p> <p>K2_U01</p> |

| KOMPETENCJE SPOŁECZNE | Efekt kształcenia dla kursu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Efekt kształcenia dla kierunku                                                   |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <p><b>K01</b> Uznaje konieczność samodzielnego uzupełniania i doskonalenia swojej wiedzy z zakresu prawa unijnego oraz dotyczącej instytucji UE.</p> <p><b>K02</b> Potrafi współdziałać w ramach przygotowywania projektów zespołowych z zakresu instytucji i prawa UE</p> <p><b>K03</b> Jest przygotowany do pracy w grupie i zespołowego rozwiązywania konkretnych problemów dotyczących prawa UE i systemu instytucjonalnego tej organizacji.</p> <p><b>K04</b> Jest przygotowany do stosowania prawa unijnego w ramach pracy zawodowej i uczenia tego innych.</p> <p><b>K05</b> Ma świadomość, że prawo Unii i instytucje unijne respektują różnice kulturowe, polityczne i</p> | <p>K2_K01<br/>K2_K02</p> <p>K2_K02</p> <p>K2_K02</p> <p>K2_K01</p> <p>K2_K03</p> |

|  |                                                                                   |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | światopoglądowe i również stara się być promotorem postaw opartych na tolerancji. |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------|--|

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

| ORGANIZACJA   |            |                   |   |   |   |   |   |
|---------------|------------|-------------------|---|---|---|---|---|
| FORMA ZAJĘĆ   | WYKŁAD (W) | ZAJĘCIA W GRUPACH |   |   |   |   |   |
|               |            | A                 | K | L | S | P | E |
| Liczba godzin | 15         | 15                |   |   |   |   | E |

## OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

Wykład - informacyjny, częściowo konwersatoryjny w tym indywidualne i zespołowe projekty studentów oraz studium przypadków. Wykład będzie prowadzony z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych oraz pokazów filmów dotyczących instytucji UE oraz unijnego prawa.

Ćwiczenia- indywidualne i zespołowe projekty studentów oraz studium przypadków.

## FORMY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

|    | E-learning | Gry dydaktyczne | Ćwiczenia w szkole | Zajęcia terenowe | Praca laboratoryjna | Projekt indywidualny | Projekt grupowy | Udział w dyskusji | Referat | Praca pisemna (esej) | Egzamin ustny | Egzamin pisemny | Inne |
|----|------------|-----------------|--------------------|------------------|---------------------|----------------------|-----------------|-------------------|---------|----------------------|---------------|-----------------|------|
| w1 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w2 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w3 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w4 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w5 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w6 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| w7 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| u1 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| u2 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| u3 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| u4 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               | X               |      |
| u5 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               |                 |      |
| u6 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               |                 |      |
| k1 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               |                 |      |
| k2 |            |                 |                    |                  |                     |                      | X               |                   |         |                      |               |                 |      |
| k3 |            |                 |                    |                  |                     |                      | X               |                   |         |                      |               |                 |      |
| k4 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 |                   |         |                      |               | X               |      |
| k5 |            |                 |                    |                  |                     |                      |                 | X                 |         |                      |               |                 |      |

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

|                |                                                                    |
|----------------|--------------------------------------------------------------------|
| KRYTERIA OCENY | Dodatkowe punkty na wykładzie, które uwzględniane są na egzaminie, |
|----------------|--------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                              |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | można otrzymać za: aktywność, udział w projektach indywidualnych i zespołowych.<br>Egzamin ma formę pisemną. |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|       |                                                                                                                    |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| UWAGI | Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie tylko pod warunkiem ekwiwalentnej liczby godzin i liczby punktów ECTS |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### TREŚCI MERYTORYCZNE (wykaz tematów)

1. Pojęcie, cechy i charakter prawny Unii Europejskiej
  - 1.1. Pojęcie organizacji ponadnarodowej
  - 1.2. Podmiotowość prawna Unii Europejskiej
2. Państwa członkowskie a Unia Europejska
  - 2.1. Sposób określania kompetencji Unii Europejskiej przez państwa członkowskie
  - 2.2. Zasada kompetencji powierzonych
3. Pozostałe zasady kształtujące relację między państwami członkowskimi a Unią Europejską
  - 3.1. Zasada subsydiarności (pomocniczości)
  - 3.2. Zasada proporcjonalności
  - 3.3. Zasada solidarności
4. Podstawy prawne funkcjonowania UE
  - 4.1. Źródła prawa Unii Europejskiej
  - 4.2. Rozróżnienie na prawo pochodne i pierwotne
  - 4.3. Rozwój prawa pierwotnego UE
  - 4.3. Akty prawne organów Unii (ustawodawcze, nieustawodawcze, rozporządzenia, dyrektywy, decyzje)
5. Stosunek prawa Unii Europejskiej do porządków prawnych państw członkowskich
  - 5.1. Autonomia prawa unijnego
  - 5.2. Pierwszeństwo prawa unijnego wobec prawa państw członkowskich
  - 5.3. Bezpośrednie stosowanie i bezpośrednia skuteczność prawa unijnego
  - 5.4. Odpowiedzialność odszkodowawcza państwa członkowskiego
6. System instytucjonalny Unii Europejskiej
  - 6.1. Rada Europejska
  - 6.2. Parlament Europejski
  - 6.3. Rada Unii Europejskiej
  - 6.4. Komisja Europejska
  - 6.5. Trybunał Sprawiedliwości
  - 6.6. Trybunał Obrachunkowy
  - 6.7. Organy pomocnicze
  - 6.8. Agencje europejskie

#### WYKAZ LITERATURY PODSTAWOWEJ

1. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje i prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków zarządzania i administracji*, Warszawa 2015.
2. *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, J. Galster (red.), Toruń 2010.
3. I. Kawka, *Zasady dobrego rządzenia w Unii Europejskiej. Sektory infrastrukturalne*, Kraków 2011.
4. J. Barcik, A. Wentkowska, *Prawo Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony*, Warszawa 2011.

## WYKAZ LITERATURY UZUPEŁNIAJĄCEJ

1. *Ustrój Unii Europejskiej*, J. Barcz (red.), Warszawa 2009.
2. *Przestrzeń Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych. Polityka wizowa, azylowa i imigracyjna. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych. Tom XI*, J. Barcz (red.) Warszawa 2009.
3. *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, J. Barcz (red.), Warszawa 2010.
4. *Polityki gospodarcze Unii Europejskiej*, E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), Warszawa 2009.
5. A. Cieśliński, *Wspólnotowe prawo gospodarcze. Tom I. Swobody rynku wewnętrznego*, Warszawa 2008.
6. *Wspólnotowe prawo gospodarcze. Tom II*, A. Cieśliński (red.), Warszawa 2008,
7. *Unia Europejska. Prawo instytucjonalne i gospodarcze*. A. Łazowski (red.), Warszawa 2008.
8. M. Herdegen, *Prawo europejskie*, Warszawa 2004.
9. F. Emmert, M. Morawiecki, *Prawo europejskie*, Warszawa –Wrocław 2001.
10. M. Ahlt, M. Szpunar, *Prawo europejskie*, Warszawa 2002.
11. M. Kenig-Witkowska, A. Łazowski, R. Ostrihansky, *Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej*, Warszawa 2004.
12. C. Mik, *Europejskie prawo wspólnotowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, Tom 1, Warszawa 2000.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

|                                                             |                                                                                                        |     |
|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi                    | Wykład                                                                                                 | 15  |
|                                                             | Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)                                                          | 15  |
|                                                             | Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym                                                      | 5   |
| liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi    | Lektura w ramach przygotowania do zajęć                                                                | 20  |
|                                                             | Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu | 15  |
|                                                             | Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)                                | 15  |
|                                                             | Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia                                                                   | 40  |
| Ogółem bilans czasu pracy                                   |                                                                                                        | 125 |
| Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika |                                                                                                        | 5   |